

Det bebrejdes mig af det ærede Medlem fra Assens (Berntsen), at jeg er fremkommen med dette Cirkulære, som forekommer ham at være i høj Grad løst og saa lidt gennemtænkt, at det aldrig burde være fremkommet. Jeg mener, det netop har sin største Betydning derved, at det ikke formulerer bestemte Regler, fordi det ikke i nogen Maade vil fremtræde som Forsøg paa at træde i Lovgivningsmagts Sted. Jeg mener, at der absolut ikke er nogen Grund til at tage dette Cirkulære tilbage. Jeg ved nok, at en eller anden tidligere Minister har taget et Cirkulære tilbage lidt lovligt hurtigt maaske, fordi det ikke var ganske, som det burde være. Jeg har hørt noget om, at det ærede Medlem fra Assens (Berntsen) i sin Tid som Minister tog et Cirkulære tilbage. Denne Bebrejdelse, at der ikke er givet tilstrækkelig faste Regler i Cirkulæret, kan jeg tage mig ganske, ganske let, for det er Dyden ved det. Jeg har ikke paa nogen Maade sagt: Denne Maade er den eneste, I kunne gaa frem paa, men jeg har sagt: I kunne bruge en saadan Maade, som her er anvist, og gøre I det, have I bedst Udsigt til, at jeres berettigede Ønsker kunne blive tagne i Betragtning og blive opfyldte.

Men at dette Cirkulære eller noget af de andre Cirkulærer, som jeg har nævnt, skulde være i Spor af Modstrid med Grundloven eller komme paa tværs af Lovgivningsmagts Myndighed, kan jeg absolut ikke se. Naar jeg derimod ser paa et andet Cirkulære, som jeg ikke har udstedt, nemlig Cirkulæret af 6. Februar 1906, hvorved det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) fastslog Menighedsraadenes Deltagelse i Genbesættelsen af ledige Præsteembeder, og især naar jeg ser paa dette Cirkulæres Forhistorie, synes jeg derimod nok, man kunde blive lidt tvivlende. Der var i det oprindelige Forslag til en Menighedsraadslov Bestemmelser, som i og for sig rummede en Præstevalglov og en Præstelønningslov, ganske vist klæbede der jo ved disse Bestemmelser i Forslaget den efter de to ærede Forespørgeres og ogsaa min Mening store Fejl, at grumme meget var overladt til Administrationens Afgørelse. Disse Bestemmelser bleve imidlertid stemte ud i Landstinget, og i Loven kom der kun til at staa det lille Ord „kan“, at Ministeriet *kan* indhente Menighedsraadets Betænkning i dette Spørgsmaal om Genbesættelse af Embederne. Dette „kan“ ansaa man i Landstinget ikke for at være

af nogen synderlig stor Betydning. Ordføreren for Flertallet (Reedtz-Thott) udtalte om den Sag: „Jeg ser ikke rettere, end at der i Virkeligheden ikke derved paa noget Punkt er foregrebet noget, jeg kan ikke se, at hvad der dermed er sket, er andet end at give Ministeren en Magt, som han allerede havde i Forvejen“. Det er noget ganske lignende, som der blev udtalt fra anden Side. Man kan heller ikke se, at det ærede Medlem fra Ringkøbing (J. C. Christensen) saa noget af videre Betydning i det lille Ord „kan“. Det ærede Medlem udtalte: „det, der nemlig var foreslaaet i Lovforslaget, og som Flertallet har ønsket at faa stemt ud, var en lovbestemt Ret for Menigheden til, naar et Embede var ledigt, at faa Ansøgningerne med visse Undtagelser tilstillede og til derefter at gøre en Indstilling om 3 af dem til Ministeren, der saa havde en Pligt til at tage en af de indstillede Ansøgere og foreslaa ham til kongelig Ud nævnelse“. „Det er naturligvis noget ganske andet,“ føjede det ærede Medlem til, „end at Ministeren kan høre Menighedsraadet ved Besættelse af Præsteembeder; derved fastslaas slet ingen lovhemlet Ret for Menigheden“. Det udtalte det ærede Medlem. Men saa udsteder det ærede Medlem Cirkulæret af 6. Februar 1904, hvorefter der gives ganske bestemte Regler for, hvordan Menighedsraadet skal deltage i denne Sag, og hvor der tales om, at Menighedsraadet indstiller til Ministeren, at der sker Indstilling til Ministeren. Det har Cirkulæret af 8. Januar dette Aar holdt sig ganske fjernt fra. Det har ikke det allermindste at gøre med dette, at der sker Indstilling; det har kun at gøre med dette, at der udtales Ønsker og rettes Henvendelser. Medens Cirkulæret af 1904 udtrykkelig udtaler, at andre Henvendelser blive at henvise til Menighedsraadene, saa udtaler nærværende Cirkulære aldeles ikke noget derom. Sognebeboerne kunne ogsaa paa anden Maade fremsætte deres Ønsker og rette deres Henvendelser, og Ministeriet vil selvfølgelig ogsaa da tage saa meget Hensyn dertil som muligt. Men man mener at være paa den sikreste Side da, naar man har et Udvalg, som er valgt af en væsentlig Del af Sognets Beboere, at man saa har mere Sikkerhed for at ramme det rette ved at rette sig efter de Ønsker, der udtales.

Som sagt, Cirkulæret af 8. Januar kan lige saa lidt som de to andre Cirkulærer i nogen Maade siges at være i Modstrid med Grundlovens Bud, da de ere